

Olvasás

Ma hajnalban halkan megkoppant az ablakpárkányom, mintha eső cseppent volna rá. Az este még keményen fagyott, így kinéztem, hogy mi az. Az ablakon betóduló olvadásszagú levegő aztán megmondott mindent. Olvad. Hála Istennek!

Máskor ilyenkor mindig szomorú lettem.

– Elmegy a hó – gondoltam –, elmegy a fehérség, a szánkózás, a kályhák pattogó melege, a lángok mesélő játéka, a disznóölések hajnali hangulata; elmennek az örömök.

Mert nagyon szerettem a havat. Szerettem a szitáló, égi tisztaságot, a havas mezők távoli, nagy csendjét, a szánkócsengők vendégvárását, a varjak károgását, a befagyott tavak kékes jegét, a téli lakodalmak erős levesét, a csizmák dobbanását földes szobákban, a zsúpos házak hópárnáját, mely vastag volt és tiszta, mint a menyasszonyok vánkosa.

Lestem a havat, amint esett, és nem tudtam betelni vele. Éjjel is felkeltem, és kitarottam a kezem a sötétségbe, és boldog voltam, amikor a hópelyhek hűvösen megsimogatták kezem fejét.

Aludni ilyenkor már alig tudtam – pedig tiszta és jó álmaim voltak abban az időben –, mert kis szánkómra gondoltam, s a templomdombra, ahol hintázva suhantunk lefelé, és meghemperegtünk a hóban Vak Számi vegyeskereskedése előtt, amelyben eceten, pálinkán, ostornyélen és kocsikenőcsön kívül alig volt valami.

Reggelenként ijedten szaladtam az ablakhoz, hogy nem olvad-e, feleslegesnek tartottam a hólapátolást, és haragudtam a lovakra, hogy nem otthon végezték el a dolgukat, hanem összepiszkolták a szép, fehér, havas utakat.

És szerencsétlen voltam, amikor – mint ma hajnalban – az olvadás megkopogtatta az ablakpárkány bádogját, és csak mocskos víz lett az álomból, amit a hó hozott.

Ma pedig azt mondtam:

– Hála Isten!

Igaz, nagy idő telt el azóta: talán 30 év pergett le a naptárak mind modernebbé váló lapjain, mégsem az

elmúlt évek törölték el bennem a hó szeretetét. Mert a hó nem változott, tiszta, titokzatos, párolgó égi se-lyem még ma is, de ellobbantak a régi kályhák, el-koptak a régi naptárak, elvástak az ötforintos csiz-mák és hatforintos ködmenek, és ma csak a földnek meg a vetéseknek kell a hó, de nem az embereknek.

Mert azóta nagyot „haladt” a világ!

Mennyi mindenünk lett!

Villanyunk, vízvezetékünk, rádióink, röntgenünk. Repülünk a levegőben, utazunk a föld alatt – bár hogy ezeket miért tesszük, nem tudom – utazunk a víz alatt, az egeket ostromoljuk „borzalmas” tudásunkkal, csak éppen békességünk nincs, s ezért nem kell a hó.

A hó békevilági luxus, és majd még egyszer örü-lünk neki, ha a kemény szél minden üvöltésénél nem kell rájuk gondolni, ha éjszakánként nem ébredünk fel, és nem tesszük össze a kezünket, hogy:

– Uram, segítsd meg a mieinket, csillapítsd az or-kánt, olvaszd el a havat, és háríts el minden vesze-delmet a fejük felől!

Akkor aztán jöhet újra a hó, ha a tüzek minden ott-honban békésen égnek, nem lesz csizmagond, ruha-gond, és mindenféle gond; minden háznál fellobog-nak a disznóperzselő tüzek, előkerülnek a kis szán-kók, és a mostani nagy harc, a mostani nagy áldoza-tok palánkja mögött újra naptárböngésző, békés, szép fehér teleket élhetünk.

Most tehát ne essen a hó!

Most segítsen azzal, hogy elolvad.

Kinézek az ablakon. A fák fekete karja lágyan in-teget, hogy alighanem igazam van, a várost elborítot-ta az olvadás párája, mert már az eső is esik.

Esik az eső, csendesen dobol az ablakpárkányon, és olvad a hó.

Hála Isten!

(1943)

*

Megjelent a Magyar Hírlapban (Pozsony, 1943. február 10.) és tartalmazza az Útra kelünk (2008) c. kötet.